

Zini, sargā, copē!

Viena no labākajām atkarībām, kāda var būt...

Makšķerēšana allaž bijusi **Artura LŪKINA** vaļasprieks, kas šovasar kļuvis par pamatnodarbi. – *Nevēlējies vairs no rītiem mosties ar domu, ka negribu iet uz darbu, kas nepiepilda, – teic sarunbiedrs. Arturs makšķerē no četrus gadus vecuma, kad tēvs viņu ņēma līdz savās gaitās. – Vairāk krūmos ķēru vārdes nekā zivis, – viņš pasmej. – Sāku ar lazdas kātu, turpināju ar bambusa... Arī māšai Lindai ļoti patika makšķerēt. Atceros, kā viņa pirmā noķēra druknu breksi. Reiz māte teica, ka meitenes nemakšķerē. Tas ir maldinošs priekšstats! Viņas to dara tikpat azartiski kā vīrieši, – apgalvo Arturs, kurš lielāko daļu dzīves aizvadījis Limbažu pagastā, bet uz aktivitātēm aicina pie Ruckas ezera Stalbes pagastā.*

Dzenoties pēc Latvijas rekorda brekša

Sarunbiedrs mīlestību pret savu hobiju cenšas ieaudzināt trīsarpus gadus vecajam dēlam Vestardam, kuram arī piemīt tēva ambīcijas – puika grib noķert breksi līdz pašam debesīm. Artura mērķis septiņus gadus bija noķert breksi, kas pārsniegtu Latvijas rekordu, – 6,7 kg (to 2021. gadā uzstādījis Māris Bremze). A. Lūkina rekords ir 4,3 kg. Cītīgi meklējot informāciju par vietām, kur mājā trofejas brekši, sarunbiedrs atradis ūdenstilpes, kur patiešām ķēris milzu brekšus par kādiem sapņo lielākā daļa Latvijas makšķernieki.

– *Nesen vienudien parunājos ar vietējiem Burtņiekos, viņi stāstīja, ka ezerā dzīvo vairāk nekā 5 kg smagi brekši... Copes procesā intuīcija tomēr apgalvoja pretējo. Burtņieks bija kā izmiris. Pirms pusnakts pieņēmu lēmumu aizbraukt uz Cēsu pusi. Bet arī tur zivis nebija aktīvas. Posos mājās. Tieši tonakt Cēsīs uz tilta pāri Gaujai bija grandiozs aizsargājamo viendienišu izlidojums. Uz tilta izlidojušo tauriņu slānis sasniedza 35 cm un debesīs virmoja viendienišu putenis! Tonakt nenokēru nevienu trofeju, toties piedāvāju neatkārtojamu mirkli, – stāsta sarunbiedrs. – Teiktu, ka šobrīd Latvijā ir vēl viens tikpat apsēsts cilvēks, kā es – brekšu dievs Māris Ruhmanis no Latgales, kurš mērķtiecīgi dodas pēc brekša rekorda un lielās zivis atrada sociālajos tīklos. Lai noķertu trofeju un gūtu panākumus, jāizvirza augsts mērķis un uz to neatlaidīgi jāiet. Un šis stāsts nav tikai par zivīm, – pasmej Arturs.*

Uzrunā jaunus makšķerniekus

Šobrīd, kad sācis darboties ar makšķerēšanas entuziastiem, sarunbiedram pašam nodarboties ar makšķerēšanu nav bijis daudz laika. – *Pamazām noslēdzu šo dzīves posmu un zināšanas vēlos nodot tālāk, bērniem piedāvājot piedzīvojumu dabā. Sākotnējā iecere bija citādāka. Domāju apmācīt fīdermakšķerēšanā tikai pieaugušos un to arī darīju. Pēcāk sāku pludņmakšķerēšanā apmācīt bērnus. Tie*

Arturs Lūkins (aizmugurē centrā) kopā ar jaunajiem makšķerniekiem piedzīvojumā dabā

veidotas karpu copes, fīdermakšķerēšanas grupas un privāta apmācība, kur sanākušos izglīto Jānis Greiškāns, eksperts ar pieredzi karpu makšķerēšanā un veikala Copes nams vadītājs. Pirmā grupa bijusi neliela, bet nākamajā vietas tikušas izķertas zibenīgi. Paraleli mācībām Arturs organizēja piedzīvojumus dabā bērniem. Pēdējo reizi sanāca 21 interesents! Nu ar viņiem darbojas jau četru cilvēku komanda. – *Pasākuma beigās jutos pacilāts, jo bērniem tas patiesi ir fantastisks piedzīvojums. Pat ja līst, viņi tāpat stāv izmirkuši uz laipas un ir gatavi makšķerēt vēl un vēl. Tiek jaukta barība, veidoti putnu spalvu pludiņi, iepazīta daba. Iets arī pārgājienā uz upi, kur ķerti vēži un kurts ugunskurs ar indiāņu metodēm. – Ļaujām bērniem visu darīt pašiem. Kāds tārpiem klāt neskaras, bet cits visu sagatavo ar lielu entuziasmu. Noķerot zivi, viens uzreiz to palaiž vaļā, bet otrs mīlo un apčubina, ievieto ūdens spainī. Visi izbauda laiku dabā, kas šajā digitālajā laikmetā nav mazsvarīgi. – Atgriezēt bērnus dabā, aizvilināt prom no ekrāniem – tā ir vērtība! Viegļāk ir strādāt ar tiem, kuru vecums ir vismaz astoņi gadi, jo mazākiem nepieciešama pastiprināta individuāla pieeja.*

Vakaros bērniem ir iespējams ar Arturu pamakšķerēt šaurākā (2–3 interesentu) lokā. Tiem, kuriem nav pacietības makšķerēt ilgstoši, tiek piedāvāts izbraukt ar laivu, veidot savus pludiņus. Pacietīgākie var sacensties, kurš noķers vairāk zivju. Sacensību gars piešķir vēl vairāk azarta. – *Man patīk uzvarēt un parasti iekšēji sevi mudinu, ka man tas ir jāizdara. Pavasarī izdevies sanākt ar trim domubiedriem un lgaunijā savstarpēji pacīnīties, kurš noķers vairāk brekšu. Arturam bijis 60 zivju, bet pārējiem 2–3 reizes mazāk. Pērn pirmo reizi piedalījies un uzvarējis Limbažu novada sacensībās, ķerot foreles, kā arī iegūstot vienu no trim iezīmētajām zivīm, kas atnesa 100 eiro dāvanu karti.*

Piedzīvojumi šogad nebeigsies. – *Lai arī kādi būtu laikapstākļi, nav bijis gadījums, kad, pārnācis no copes, būtu domājies, cik viss bija slikti. Makšķerēšanas process atslēdz prātu no ikdienas raizēm. Arturs vēlas rīkot pasākumus, kur līdzdarbotos ar makšķerniekiem dienas garumā, bet nākotnē sanākušie varētu uzkavēties ilgāk un nakšņot teltīs.*

Sirdslieta ir fīdermakšķerēšana

Makšķerējot noteikti svarīgs ir loms, bet baudāma ir katra darbība, kas noved pie rezultāta. – *Gatavošanās process, piemēram, dienu iepriekš vai ziemas vakaros, kad ievies kārtību kastēs, rīkos, reizēm ir tikpat baudāms kā pati makšķerēšana. Jā, lielā zivs ir svarīga un, ilgāk to nenokērot,*

prāts kļūst nemierīgs un raisās arvien vairāk domu, ko darīt, ko mainīt, lai uzlabotu rezultātu. Tomēr tikpat augstu novērtēju arī pārējos faktorus – esmu dabā, svaigā gaisā, piespiedis sevi pamosties nakts vidū un piedzīvot tādas mirkļus, ko vairums palaiž garām. Migla, putnu balsis, zvēri, nakts klusums un rīts, kad mostas daba... Tik daudz visa kā skaista! Tā ir mīlestība!

Gatavošanās process katram makšķerēšanai veidam ir atšķirīgs. Spiningojot atliek tikai paņemt kastīti ar māneklīm, spingu un doties pie ūdeņiem. A. Lūkins meistarīgi nodarbojas ar pludņmakšķerēšanu un fīdermakšķerēšanu. Tas nozīmē, ka pats gatavo zivju barību, kurai nepieciešamas papildu piedevas, piemēram, vārīti šķeltie zirņi. Sarunbiedrs smeļ, ka tas ir produkts, kas mājās atradīsies vienmēr. Reizēm gatavošanās process prasa pat pusdienu. Var iegādāties jau gatavas pavadas ar āķiem, bet var arī sasiet pats un izvēlēties, no kā tās veidot, – specifiskas auklas, āķus...

Barības gatavošana nav sarežģīta, tomēr prasa pacietību. – *Šķeltie zirņi jāvāra, līdz tos var saspīst ar pirkstiem, lai zivis tos ātrāk varētu sagremot. Bet tie nedrīkst izšķīst. Zivis obligāti jābaro, bet tas jādara prasmīgi. – Precīzi jāiebaro vieta, kur makšķerē, – katrreiz makšķere jāiemet tieši turpat. Barojot kaut metru tālāk, zivīm izveidojas pārlietu liels barības "galds", tās vairs nepeld vienviet un kļūst grūtāk noķeramā. Arturs izmanto arī veikalā nopirkamo barību. – Lielai zivij visbiežāk tur gan nav īsti ko apēst, tāpēc vajag pievienot piedevas, piemēram, kaņepju sēkliņas, šķeltos zirņus, kukurūzu un citas. Gatavojot barību mājās, var nedaudz ietaupīt. – Tomēr necenšos ar to aizrauties. Man nepatīk pēcāk mazgāt katlus, – pasmej sarunbiedrs.*

Tikt pie loma nav nemaz tik vienkārši

Nodarbojoties ar makšķerēšanu, ir maz laika domām par ko citu. Ja neizdodas tikt pie iecerētā loma, Arturs nebēdā, bet prāto, kur vēl doties meklējumos. Reizēm vienā dienā sanāk aizbraukt uz trim ūdenstilpēm.

Lai process nestu augļus, ir jāizjūt daba. – *Jāprot, vērojot ūdeni, nolasīt, kur ir zivju koncentrācija, kāds tām noskaņojums. Sarunbiedrs dabā ir no bērnišības un pats nosmej, ka, būdams pēc horoskopa zivs, spēj redzēt, kur peld zivis, paskatoties uz ūdeni vien. – Citi visbiežāk to pat neievēro, bet es pēc ūdens kustības spēju noteikt, cik liela tā ir. Protams, ne visiem tas jāvar, bet tas palīdz.*

Pludņmakšķerējot tipiska kļūda ir nepareiza pludiņa, auklas un āķa izvēle. – *Pārlietu liels pludiņš, kas nav parei-*

zi balansēts, lomu nesagādās. Zivs sajūt pretestību un momentā izspļauj ēsmu, – skaidro Arturs. Ja nesanāk pludiņu iemest precīzi, metiens jāatkārto, līdz tas izdodas. Precīzi jānoregulē dziļums, kurā atrodas ēsma. Lielākās zivis visbiežāk barojas no grunts, tāpēc āķim jābūt uz, bet svinam – nedaudz virs tās, savukārt mazās zivtiņas var meklēt augstāk. Informācijas ir daudz, tomēr jāņem vērā, ka katram ir savs zināšanu līmenis, tāpēc var apjukt. Arturs aicina doties pie ūdeņiem un nebaidīties eksperimentēt, lai tiktu pie vēlamā loma, un ir gatavs palīdzēt ar padomiem. – Bez darbības nekas nemainīsies. Un katrs copes izbrauciens ir piedzīvojums, – viņš teic.

Noķertās zivis Arturs atbrīvo, bet reizēm kāda tiek celta arī galda. – *Var publicēt internetā lielo lomu bildes, lai citi brīnās, celt pašapziņu un tēlu sabiedrībā, bet arvien biežāk rodas jautājums – kam tas ir vajadzīgs? Agrāk tas bija aktuāli, bet nu vairs nešķiet tik svarīgi. Svarīgākais – lai zivis izdzīvo, ja vēlies tās atbrīvot. Ilgi turot uzglabāšanas tīkliņā, tiek traumēta to gļotāda, pēc atbrīvošanas var rasties iekaisums, īpaši siltajā laikā. Var palaist tās vaļā arī nefotografējot vai uzņemt foto uzreiz pēc noķeršanas un tad steidzami atbrīvot. Jācenšas zivi ietekmēt maksimāli maz, – uzskata sarunbiedrs. – Latvijā zivju resursi kopumā nav labi, turklāt cilvēkiem trūkst izpratnes par to atjaunošanās ātrumu.*

Jaunajiem makšķerniekiem Arturs iesaka sākt vienkārši – bērniem ar parastu bezrīņķu makšķeri 3–4 m garumā, kurai nav spoles vai citu lieku elementu, kas var sapīties. Uzsiet pludiņu 1–2 g svarā un ar vidēji tievu – aptuveni 0,18 mm auklu un izvēlēties 10.–12. numura āķi. – *Pārāk tieva aukliņa biežāk pīšies, līdz ar to mazinās interese par procesu, – teic sarunbiedrs. Tāpat jāizvirza mērķis – kāda ir noķeramā zivs. – Un tad tikai jāiet uz šo mērķi, bet nevajag bēdēt, ja neveicas. Var gadīties noķert lielu lomu, bet uz to sākotnēji nevajadzētu likt lielas cerības. Jāpieņem tas, ko daba dāvā! Un atceries – neizdošanās ir svarīga daļa no procesa, tāpat ir vieta izaugsmei!*

Foto no Artura LŪKINA albuma

Tematisko lappusi atbalsta:

Limbažu novads

Lauku atbalsta dienests

Par «Zini, sargā, copē!» saturu atbild projekta īstenotājs SIA «Izdevniecība Auseklis».

Lappusi sagatavoja **Fanija ROMEIKO**